

รูปแบบการบูลลี่ที่ปรากฏซ้ำในชั้นเรียน: การบูลลี่รูปลักษณ์และการล้อเลียนชื่อพ่อแม่

Recurring Patterns of Bullying in Classroom: Appearance-Based Bullying and Parental Name-Calling

Received: Jan 13, 2026

Revised: Mar 15, 2026

Accepted: Mar 17, 2026

*ชนบพร วงศ์กาฬสินธุ์

*Kanopporn Wongkalasin

*สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล

*Research Institute for Languages and Cultures of Asia

*Corresponding Author, E-mail: kanopporn@gmail.com

บทคัดย่อ

พฤติกรรมบูลลี่เป็นลักษณะของการกระทำซ้ำหรือย่ำการกระทำ การบูลลี่ในชั้นเรียนจึงมีลักษณะเดียวกัน แต่รูปแบบใดที่ปรากฏให้เห็นถึงการกระทำซ้ำ การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมบูลลี่ที่ปรากฏซ้ำในประสบการณ์ของนักเรียนในชั้นเรียน โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนระหว่างการจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 336 คน จาก 8 โรงเรียน ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อสะท้อนประสบการณ์การถูกบูลลี่ จากการวิเคราะห์เนื้อหาและสังเกตพฤติกรรมนักเรียนในช่วงระหว่างการทำกิจกรรม ผลการวิเคราะห์สะท้อนรูปแบบพฤติกรรมบูลลี่ที่ถูกกล่าวถึงร่วมกันมากที่สุด 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) การบูลลี่รูปลักษณ์ ลักษณะทางกายภาพภายนอกที่สังเกตได้ชัดจะถูกนำมาล้อเลียน เช่น ผมหยักศก สีผิว น้ำหนักตัว ส่วนสูง 2) การล้อเลียนชื่อพ่อแม่ ผู้ที่ถูกล้อเลียนสะท้อนปฏิกิริยาความอ่อนไหวทางอารมณ์อย่างชัดเจน ซึ่งสะท้อนถึงความสำคัญของความสัมพันธ์ในครอบครัวในช่วงวัยรุ่นตอนต้นที่ยังคงมีพ่อแม่เป็นศูนย์กลางทางจิตใจของเด็ก และเกี่ยวกับบริบทอื่นของครอบครัว

คำสำคัญ: การบูลลี่ การบูลลี่ที่ปรากฏซ้ำในชั้นเรียน การล้อเลียนทางวาจา การบูลลี่รูปลักษณ์ การล้อเลียนชื่อพ่อแม่

Abstract

Bullying is characterized by repetitive behavior over time. While classroom bullying follows this pattern. However, certain forms of bullying are most frequently repeated. This study aims to investigate the recurring patterns of bullying behavior in students' classroom experiences. A qualitative design was used. Data were analyzed using content analysis, along with observations of students' behavior during a workshop activity. The participants were 336 early secondary school students from eight schools who worked in groups to reflect on their experiences of being bullied. Based on content analysis and observation of students' behavior during the activities, the findings revealed two forms of bullying that were most frequently mentioned. 1) appearance-based bullying, in which visible physical characteristics such as curly

hair, skin color, body weight, and height were used as targets of teasing. 2) parental name-calling. Students who were targeted by this form of teasing showed clear emotional sensitivity, reflecting the importance of family relationships during early adolescence, when parents remain central in children's psychological lives and are closely related to their family context.

Keywords: bullying; recurring classroom bullying; verbal bullying; appearance-based bullying; parental name-calling

บทนำ

พฤติกรรมบูลลี่ในโรงเรียน แม้จะเป็นการกระทำของเด็กนักเรียนแต่ตลอดกระบวนการคือ ปัญหาใหญ่สำคัญ การบูลลี่เป็นกระบวนการของการแสดงพฤติกรรม ดังเช่น กลุ่มคนที่อยู่ในวงจรการบูลลี่ ประเภทและลักษณะของการบูลลี่ ช่วงเวลาที่กระทำ ผลกระทบที่ส่งผลกระทบต่อเหยื่อ การล้อเลียนเพื่อนร่วมชั้นเรียนอย่างสนุกสนานและขบขัน โดยการกระทำซ้ำต่อเนื่องจนสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะพฤติกรรมที่ถูกทำให้เป็นเรื่องปกติในชั้นเรียน ไม่ว่าจะเป็นการสร้างโอกาสในการบูลลี่เองหรือเมื่อมีโอกาส การย้ำพฤติกรรมนั้นมุ่งตรงที่เป้าหมายคือ เหยื่อหรือผู้ถูกล้อเลียน

การบูลลี่ในชั้นเรียนที่มีลักษณะของการกระทำแบบกลุ่มนี้ ทำให้ยังมีพลังด้านลบต่อเหยื่อ เนื่องจากเป็นกระบวนการทำงานของคนในกลุ่มหรือจะเรียกว่า “คนในวงจรการบูลลี่” ซึ่งประกอบด้วยหน้าที่ที่แต่ละคนขับเคลื่อน ดังเช่น คนบูลลี่หรือหัวหน้า คนที่สนับสนุนหรือถูกคู้ทำหน้าที่บูลลี่ซ้ำหลังจากที่หัวหน้าได้ล้อเลียนเหยื่อ คนเสริมแรงหรือผู้ที่คอยให้รางวัลเมื่อเกิดการบูลลี่ เช่น หัวเราะ ประหม่อ ส่งเสียงเชียร์ผู้บูลลี่ และผู้ชมที่มองดูเหตุการณ์ ในส่วนของผู้สนับสนุน คนเสริมแรงหรือผู้ชมอาจมีมากกว่า 1 คน ในขณะที่มีเหยื่อเพียง 1 คน คนในวงจรการบูลลี่ที่พบในห้องเรียนในขณะการเกิดพฤติกรรมบูลลี่ ไม่จำเป็นต้องมีการสร้างกลุ่มมาก่อน แต่สามารถเกิดขึ้นได้ทันที สมาชิกในชั้นเรียนก็ทำหน้าที่ของตนตามความถนัด ความต้องการหรือบุคลิกลักษณะของบุคคลนั้น พฤติกรรมบูลลี่จัดเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง ฉะนั้นแล้วแต่ละหน้าที่ที่ต่างแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวซึ่งอาจเป็นพื้นฐานในความรุนแรงอื่นๆ ได้ และผลที่เหยื่อได้รับการกระทำนี้คือ การเห็นคุณค่าในตนเองน้อยลงหรือหมดไป ไม่ว่าสาเหตุหรือจุดประสงค์ของการบูลลี่นั้นคืออะไร และเป็นการล้อเลียนอะไร ในห้องเรียนอาจมีการบูลลี่แตกต่างกันไปแต่มีบางสถานการณ์การบูลลี่ที่เกิดขึ้นเป็นกิจวัตรกระทั่งกลายเป็นปกติปฏิบัติในชั้นเรียน

ในช่วงวัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นยังเป็นระยะที่ร่างกายกำลังพัฒนา และส่วนสมองที่พัฒนาการในการใช้เหตุผลและควบคุมอารมณ์ยังไม่พัฒนาเต็มที่ และจะพัฒนาเสถียรขึ้นในช่วงอายุ 18 ปี (Ravindranath et al., 2024) ซึ่งจะมีผลต่อทั้งผู้แสดงพฤติกรรมและผู้ที่ได้รับผลจากการถูกล้อเลียน เพราะการกระทำนั้นอาจยังไม่ได้ไตร่ตรอง แต่เมื่อกระทำซ้ำบ่อยจนเป็นความปกติ กลายเป็นสิ่งที่เห็นว่าสมควรกระทำ ถ้าปราศจากการบ่มเพาะสิ่งดีแทนที่พฤติกรรมนั้น เฉพาะอย่างยิ่งช่วงวัยรุ่นตอนต้นที่เป็นช่วงก้าวจากเด็กเล็กไปยังวัยรุ่น วัยที่พร้อมต่อการปลุกฝังโดยเฉพาะในยุคปัจจุบันที่มีห้องเรียนทางสังคมหลากหลาย ถึงอย่างไรชั้นเรียนที่เป็นห้องเรียนในโรงเรียนก็ยังคงเป็นห้องเรียนหลัก และก่อนที่จะไปสู่กระบวนการแก้ปัญหาที่จำเป็นต้องรู้ถึงพฤติกรรมบูลลี่อะไรที่สมาชิกในชั้นเรียนกระทำกันบ่อยครั้ง ซึ่งอาจเป็นข้อมูลสู่การแก้ไขพฤติกรรมได้อย่างตรงเป้าหมายและชัดเจน

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษารูปแบบพฤติกรรมบูลลี่ที่ปรากฏซ้ำในประสบการณ์ของนักเรียนในชั้นเรียน

นิยามศัพท์

1. พฤติกรรมการบูลลี่ (bullying) หมายถึง พฤติกรรมการรังแกหรือกลั่นแกล้งด้วยเจตนาให้ผู้ถูกรังแกได้รับความทุกข์หรือคับข้องใจ การบูลลี่ซึ่งประกอบด้วย ผู้บูลลี่และเหยื่อ แต่สถานการณ์การบูลลี่มักเป็นลักษณะกลุ่มที่มีคนแตกต่างกันที่ แต่มีเหยื่อ 1 คน การรังแกเป็นลักษณะการกระทำซ้ำหรือย่ำการกระทำกับเหยื่อ เช่น ทำทุกวัน สัปดาห์ละครั้ง หรือตามห้วงเวลาที่มีโอกาส

2. คุณค่าในตนเอง (self-esteem) หมายถึง การรู้จักตนเอง ทั้งหมดที่เกี่ยวกับตนเอง ทั้งบุคลิกภายนอกและภายในและรู้ว่าสิ่งดีหรือข้อดีในตัวเองคืออะไร และภูมิใจในสิ่งดีของตนเอง

3. การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self-concept) หมายถึง การรู้จักตนเองที่สามารถอธิบายถึงลักษณะของตัวเอง เราเอง สามารถจำแนกความแตกต่างของตัวเองจากคนอื่น การรับรู้เกี่ยวกับตนเองไม่เพียงเฉพาะพฤติกรรมที่สังเกตได้ ประเมินคุณค่าของตัวเองเอง เป็นความเห็นหรือการรับรู้ของตัวเองบุคคลเอง ต้องนิยามจากมุมมองของตนเอง ฉะนั้นการเห็นคุณค่าในตนเองจึงเป็นการประเมินตัวเองของตัวเองบุคคลเอง และเมื่อกล่าวถึงคุณค่าในตนเองจึงมักกล่าวถึงการรับรู้เกี่ยวกับตนเองควบคู่เสมอ

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การบูลลี่ (รวมถึงไซเบอร์บูลลี่ (cyber-bullying) คือ พฤติกรรมความรุนแรงก้าวร้าวที่ไม่เป็นที่ต้องการของเด็กคนอื่นหรือกลุ่มเด็กที่ไม่ใช่ทั้งญาติหรือความสัมพันธ์กับเหยื่อ การบูลลี่เป็นการย่ำการทำร้ายทั้งร่างกาย จิตใจ และสังคม และมักเกิดขึ้นในโรงเรียน และสถานที่อื่นใดที่เด็กมารวมกัน และทางออนไลน์ (United Nations Children's Fund, 2018) งานวิจัยของ Zapata Celestino and Manríquez Madrigal (2025) สรุปพฤติกรรมการบูลลี่ได้ว่า คือความก้าวร้าวรุนแรงใดๆ ที่กระทำซ้ำๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียนด้วยจุดประสงค์ในการทำร้ายผู้อื่นซึ่งอาจเป็นนักเรียนหรือบุคลากรก็ได้

การบูลลี่โดยมากแล้วเป็นกระบวนการกลุ่ม บุคคลที่อยู่ในวงจรของกิจกรรมประกอบด้วย ผู้บูลลี่ได้รับการสนับสนุนจาก ผู้ติดตามหรือผู้ตาม (followers) ผู้สนับสนุน (supporters) และผู้สนับสนุนเฉยๆ (passive supporters) ขณะที่คนที่มองเห็นเหตุการณ์ (bystanders) ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการบูลลี่ แต่อาจเป็นผู้ปกป้องและผู้ปกป้องสามารถมีบทบาทเป็นพยานด้วยก็ได้ หน้าที่ของแต่ละคนคือ ผู้ตามจะอยู่ข้างหลังและคอยโอกาสที่จะเข้าร่วมในกิจกรรมการบูลลี่ ไม่ได้ยุ่งส่งเสริมแต่จะคอยติดตามผู้อื่นอยู่เสมอ ผู้สนับสนุนและผู้สนับสนุนเฉยๆจะเป็นเพียงการดูเหตุการณ์แต่ไม่ได้ร่วมการบูลลี่ ไม่ได้แสดงการสนับสนุนการบูลลี่โดยตรง ส่วนผู้ชมหรือคนที่มองเห็นเหตุการณ์ที่ไม่ได้ร่วมการบูลลี่จะแสดงความเมินเฉยต่อพฤติกรรม ขณะที่ผู้ปกป้องต้องการช่วยเหลือบางครั้งในช่วงแรกอาจไม่สามารถทำได้เพราะเกรงกลัวผู้บูลลี่ แต่ท้ายที่สุดผู้ปกป้องลุกขึ้นปกป้องเหยื่อที่ถูกบูลลี่และพยายามหยุดพฤติกรรมการบูลลี่ (Olweus, 2010) สมาชิกในกลุ่มการบูลลี่มีบทบาทหน้าที่ของตนที่ชัดเจน ทั้งนี้เมื่อมีกลุ่มการบูลลี่โดยหลักแล้ว แต่ละคนไม่ได้แบ่งหน้าที่กันเองในกลุ่มทว่าแต่ละคนเข้าสวมตำแหน่งบทบาทที่ตนแสดง Salmivalli et al. (1996) ได้แสดงบทบาทหน้าที่หลัก (ยกเว้นเหยื่อ) ของแต่ละคนไว้ในประเด็นของคำถามในแบบสอบถามบทบาทผู้มีส่วนร่วมว่า คนบูลลี่เป็นผู้ริเริ่มกระทำการบูลลี่ เป็นผู้นำในการแสดงพฤติกรรมบูลลี่ คนเสริมแรงผู้บูลลี่ (reinforcer) ผู้สนับสนุนคนบูลลี่ (assistant) เป็นผู้ร่วมกระทำแต่เป็นผู้ตามมากกว่าเป็นผู้สนับสนุนแสดงพฤติกรรมบูลลี่ ผู้ปกป้องเหยื่อ (defender) ให้กำลังใจ ปลอบใจ อยู่ข้างเหยื่อพร้อมกับการเข้าร่วมกิจกรรมที่จะหยุดการกระทำบูลลี่ของกลุ่มผู้บูลลี่ และคนภายนอก (outsider) ไม่ทำอะไร อยู่นอกสถานการณ์การบูลลี่

ลักษณะสำคัญประการหนึ่งซึ่งเมื่อกล่าวถึงการแทรกแซงการบูลลี่คือ ความรู้เกี่ยวกับตนเองซึ่งเป็นพื้นฐานในการป้องกันตนเองจากการถูกบูลลี่และเป็นแนวทางในการพัฒนาตนเองต่อไปได้ ดังเช่น ภาพลักษณ์

ของตนเอง (self-image) มโนภาพหรือมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง (self-concept) และ การรับรู้เกี่ยวกับตนเอง (self-perception) ต่างก็หมายถึง ภาพรวมทั้งหมดของบุคคลนั้น มโนภาพนี้ไม่จำเป็นต้องแสดงถึงการตัดสินใจและตีค่า แต่เป็นเพียงการอธิบายถึงบุคลิกภาพทั้งหมด โดยนัยแล้วจะต่างจาก คุณค่าในตนเอง คำอธิบายที่เกี่ยวกับ การเห็นคุณค่าในตนเอง (self-esteem) มีนิยามแตกต่างกันไป Fennell (2016) อธิบายงานของนักจิตวิทยาคลินิก Carl Roger ว่า มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองมี 3 องค์ประกอบ คือ 1) ภาพลักษณ์ของตนเอง คุณเห็นตัวคุณอย่างไรในช่วงเวลานี้ ร่างกายและลักษณะทางบุคลิกภาพอื่นๆ และบทบาททางสังคมที่สัมพันธ์กับภาพลักษณ์ของตนเองของบุคคล 2) ตัวตนที่ต้องการจะเป็น (ideal self) และ 3) การเห็นคุณค่าในตนเอง คุณชอบ ยอมรับ และให้คุณค่ากับตัวคุณมากเท่าไร การเห็นคุณค่าในตนเองเกิดจากหลายปัจจัย ที่รวมถึงสิ่งที่คนอื่นมองเรา คุณคิดอย่างไรเมื่อเปรียบเทียบกับคนอื่น และบทบาทของคุณในสังคม Korchin (2004) นักจิตวิทยาคลินิกระบุให้เฉพาะยิ่งขึ้นโดยชี้ว่า คุณค่าของตัวบุคคลสะท้อนจากตัวบุคคลเอง เป็นการประเมินตัวเอง (ฉันเยี่ยม หรือ ฉันไม่มีค่าเลย) เราสามารถอธิบายคุณลักษณะของเราที่แยกจากคนอื่นได้ คล้ายกับคำว่า อัตลักษณ์ของตัวเอง (self-identity) โดยตอบคำถามว่า ตัวตนของฉันคืออะไร (what am I) เกิดจากการนิยามของตัวบุคคลเอง เท่าที่บุคคลมีประสบการณ์ชีวิตมาหรือเท่าที่เขารู้จักตนเอง เช่นเดียวกับมโนภาพเกี่ยวกับตนเองที่สะท้อนถึงการรับรู้ตนเองและรวมไปถึงทัศนคติจากผู้อื่น แต่บุคคลก็ต้องประเมินตนเองและแทรกแซงปกป้องตนเองจากทัศนคติของผู้อื่นโดยการส่งเสริมของนักจิตวิทยาคลินิก สำหรับนักจิตวิทยาคลินิกมักพบเสมอว่า สิ่งที่บุคคลมองตนเองหรือบุคคลภายนอกมองกับความเป็นจริงนั้นต่างกัน เช่น ผู้หญิงสวยที่เห็นตนเองซีดๆ ชายผู้ฉลาดเชื่อว่าตนเองเขลา บางครั้งแม้กระทั่งการทดสอบโอคิว ก็ไม่ทำให้บุคคลยอมรับในบุคลิกภาพของตนได้

ในส่วนของการเห็นคุณค่าในตนเองที่เกี่ยวข้องกับช่วงก่อนวัยรุ่นใหญ่แสดงไว้ในการศึกษาของ Kiliç et al. (2023) ที่อธิบายถึงคุณค่าของตนเองที่เกี่ยวข้องกับช่วงวัยรุ่นว่า ตนเองมีความรู้คิดเกี่ยวกับตนเองในด้านรูปร่างหน้าตา ความสัมพันธ์ ความสำเร็จในการเรียน ชีวิตการทำงาน สมรรถนะความสามารถ และมีคุณค่า การมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี มีน้ำหนักตัวมาก ไม่แข็งแรง และมีปัญหาในความสัมพันธ์ทางสังคม อาจทำให้เกิดการลดคุณค่าในตนเองในเด็กและวัยรุ่นได้ การขาดความมั่นใจและปัญหาทางจิตใจหลายรูปแบบซึ่งมีสาเหตุจาก คุณค่าในตนเองต่ำ คุณค่าของตนเองจะสะท้อนไปยังพฤติกรรมของบุคคล ด้วยว่าพวกเขารับรู้และเข้าใจความสามารถและคุณค่าของตนในทุก ๆ ขั้นตอนของชีวิต

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการค้นหาความดีงาม ความสามารถที่มีอยู่ในตนเอง เมื่อพบเห็นแล้วก็นำมาพัฒนาให้ดีขึ้น หรือแม้แต่ชื่นชมการกระทำที่ดีได้ก็สามารถนำมาปลูกฝังให้จงใจได้ และแม้บางคำนิยามจะกล่าวถึงการที่คนอื่นมองเห็นคุณค่าในตัวเราด้วย แต่ในนิยามการเห็นคุณค่าในตนเอง จะแสดงถึงการยอมรับและรู้ตนเองในลำดับแรก

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยนี้ได้ผ่านคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล ใบรับรองเลขที่ COA. No. 2023/06-155 โครงการผ่านการรับรองการพิจารณาจริยธรรมวันที่ 4 สิงหาคม 2023

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ช่วงอายุ 13 – 15 ปี จำนวน 336 คน จากโรงเรียนที่มีการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 8 โรงเรียน โดยทำการศึกษาปี พ.ศ. 2567 การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การจัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบูลลี่ไซเบอร์บูลลี่ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 3 วัน ในขั้นตอนหนึ่งของกิจกรรมได้ให้นักเรียนสะท้อนประสบการณ์การถูกบูลลี่ในโรงเรียน โดยนักเรียนในแต่ละกลุ่มเขียนลงบนกระดาษชาร์ต และการสังเกตพฤติกรรมนักเรียนตลอดการจัดกิจกรรม

การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยเชิงคุณภาพแบบพรรณนา (qualitative descriptive research) การวิเคราะห์ข้อมูลใช้แนวทางการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ประเภทการวิเคราะห์เนื้อหาเชิงปรากฏการณ์ (manifest content analysis) โดยเริ่มจากการนับความถี่ของคำจากข้อมูลดิบ (manifest content) จากนั้นจึงจัดกลุ่มคำที่มีความหมายเชิงแนวคิดใกล้เคียงกันเป็นรหัสหมวดหมู่ (codes) การรายงานผลในระดับรหัสใช้ความถี่รวมของรหัส (aggregated code frequency) เป็นการรวมความถี่ของคำที่อยู่ภายใต้รหัสเดียวกัน การจัดกลุ่มรหัสดำเนินการโดยผู้วิจัยหลัก โดยพิจารณาความหมายเชิงแนวคิดของคำจากข้อมูลดิบ และตรวจสอบความสอดคล้องของการจัดกลุ่ม เพื่อให้รหัสสะท้อนรูปแบบพฤติกรรมและประสบการณ์ของผู้ให้ข้อมูล ความถี่รวมของรหัสในงานวิจัยนี้ใช้เพื่อสะท้อนรูปแบบพฤติกรรมที่ถูกกล่าวถึงร่วมกันซึ่งไม่ได้ใช้เพื่อจัดระดับความรุนแรงหรือผลกระทบของพฤติกรรมแต่ละประเภท

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 การจัดกลุ่มรหัสพฤติกรรมการบูลลี่ที่ปรากฏซ้ำจากการวิเคราะห์เนื้อหา

ลำดับ	รหัส	คำ/วลีจากต้นฉบับ	ความถี่รวมของรหัส
1.	การกลั่นแกล้งและการรังแก	แกล้ง (4), กลั่นแกล้ง (3), กลั่นแกล้งซ้ำ ๆ (1), รังแก (3), ช่มชู้ (4), คุกคาม (2), ยุยงเพื่อน (1)	18
2.	การล้อเลียนและการลดคุณค่า	ล้อเลียน (4), แชวแรง (2), แชวรุนแรง (1), ล้อเลียนซ้ำ ๆ (1), ล้อเลียนเพื่อน (1), ล้อเลียนพ่อแม่ (2), ล้อเลียนรูปร่างหน้าตา (1), ล้อเลียนฐานะ (1), ล้อเลียนเรื่องสีผิวของเพื่อน (1), ตั้งฉายา (1)	18
3.	การพูดรุนแรงและการทำร้ายจิตใจ	ด่าทอ (3), ด่าว่า (1), ใช้คำพูดรุนแรง (3), พูดจาดูถูก (1), พูดดูถูก (1), พูดเสียดสี (1), นินทา (2), พูดทำร้ายจิตใจ (1), ใช้คำพูดทำร้ายจิตใจ (1), ทำร้ายจิตใจ (3), การกลั่นแกล้งทางวาจา (ด่าเพื่อน) (1)	15
4.	การกีดกันและการตัดออกจากกลุ่ม	ไม่คบ (2), กีดกันออกจากกลุ่ม (2), กีดกัน (1), ไม่พูดด้วย (1), ทำให้โดดเดี่ยว (1), ไม่ให้เข้ากลุ่ม (1), แยกออกจากเพื่อน (1), ไม่ยอมรับ (1)	10
5.	การบูลลี่และการประจานในสื่อออนไลน์	บูลลี่ (2), บูลลี่โซเชียล (1), แคปรูป (1), แคปรูปหลุดของเพื่อน (1), โปสเตอร์รูป (1), โปสเตอร์หลุดของเพื่อนลงโซเชียล (1), โปสต์ข้อความใส่ร้าย (1), โปสต์ประจาน (1), คอมเมนต์แรง (1)	10
6.	ความรุนแรงทางกาย	ใช้ความรุนแรง (2), ทำร้ายร่างกาย (1), ตบ (1), ตี (1), ผลัก (1)	6

จากตารางการวิเคราะห์เนื้อหาพบว่า รหัสการกลั่นแกล้งและการรังแก และการล้อเลียนและการลดคุณค่า มีจำนวนการกล่าวถึงสูงสุดเท่ากัน (18 ครั้ง) รองลงมาคือ การพูดรุนแรงและการทำร้ายจิตใจ (15 ครั้ง) การกีดกันและการตัดออกจากกลุ่ม และการบูลลี่และการประจานในสื่อออนไลน์ปรากฏในระดับเดียวกัน (10 ครั้ง) ความรุนแรงทางกายถูกกล่าวถึงน้อยที่สุด (6 ครั้ง) ตัวเลขดังกล่าวแสดงถึงจำนวนครั้งที่ผู้ให้ข้อมูลกล่าวถึงพฤติกรรมจากการเขียนข้อความลงบนกระดาษชาร์ต แต่ไม่ได้แสดงระดับความรุนแรงซึ่งจะได้ตีความในลักษณะของรูปแบบพฤติกรรมที่ปรากฏจากประสบการณ์ของนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ในระดับรหัส พบว่าการล้อเลียนและการลดคุณค่าเป็นรูปแบบการบูลลี่ที่พบได้บ่อยในชั้นเรียน โดยเฉพาะการล้อเลียนที่มุ่งโจมตีอัตลักษณ์ของผู้ถูกรกระทำ ทั้งในมิติของรูปลักษณ์และความสัมพันธ์กับพ่อแม่ แม้ว่าพฤติกรรมบางลักษณะจะไม่ปรากฏในระดับคำด้วยความถี่สูง แต่เมื่อพิจารณาในระดับการจัดกลุ่มรหัสแล้วจะแสดงถึงการเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบูลลี่ที่ถูกสะท้อนซ้ำจากผู้ให้ข้อมูลหลายรายและสะท้อนลักษณะของพฤติกรรมที่ถูกทำให้เป็นเรื่องปกติในบริบทชั้นเรียน ดังผลที่แสดง ความถี่ 18 ที่นักเรียนเขียนสะท้อนพฤติกรรมที่เคยถูกบูลลี่ เช่น รหัส คือ การล้อเลียนและลดคุณค่า เช่น แขวะแรงล้อเลียนพ่อแม่ ล้อเลียนรูปร่างหน้าตา ล้อเลียนฐานะ ล้อเลียนเรื่องสีผิวของเพื่อน ตั้งฉายา

การบูลลี่รูปลักษณ์

รูปร่าง หน้า ตา สีผิว เป็นสิ่งภายนอกที่มองเห็นได้ชัดเจนและได้อย่างง่ายที่สุด การหยิบยกมาล้อเลียนจึงรวดเร็ว ง่ายและตรงเป้าหมายที่สุด ไม่ต้องใช้ความคิดไตร่ตรองซับซ้อนทั้งในแง่ของผู้บูลลี่และเหยื่อ การใช้คำพูดเป็นการกระทำที่ง่าย รวดเร็ว แต่กระทบใจผู้รับฟังอย่างรุนแรง การบูลลี่โดยการล้อเลียนลักษณะรูปร่างหน้าตานี้ถือเป็นพฤติกรรมเบื้องต้นหรือเป็นพฤติกรรมแรกเริ่มของการเพาะบ่มพฤติกรรมนี้ เฉพาะอย่างยิ่งในวัยเด็ก ซึ่งส่งผลต่อบุคลิกภาพของเด็กที่ถูกบูลลี่ เกิดผลเป็นทั้งติดใจในใจทั้งในระยะสั้นและระยะยาวนาน

ในการศึกษานี้จากคำถามว่า “มีประสบการณ์ในการถูกบูลลี่ไหม เรื่องอะไร” นักเรียนจากทุกโรงเรียนให้คำตอบว่า เคยหรือกำลัง ถูกเพื่อนล้อเลียน สรีระรูปร่าง สีผิว ภายนอกเส้นผม บางครั้งเรียกโดยใช้คำแทนลักษณะทางร่างกายหรือบางกรณีใช้คำล้อเลียนเรียกแทนชื่อจริง เช่น ลักษณะสรีระที่ปรากฏหรือตัวละครในการ์ตูนที่มีลักษณะทางร่างกายเช่นนั้นหรือมีลักษณะคล้ายคลึง หรือเรียกตามรูปร่างที่ปรากฏโดยตรง บางครั้งมีคำไม่สุภาพนำหน้าคำเรียกนั้น ไม่ว่าจะเป็นเด็กชายล้อเลียนเด็กหญิงหรือการล้อเลียนจากเพศเดียวกัน

สรีระรูปร่างเป็นลักษณะตัวตนและบุคลิกภาพภายนอกที่เด่นชัด (มากกว่าบุคลิกภาพภายใน ดังเช่นอารมณ์ ทัศนคติ วิธีคิด ซึ่งยังไม่แตกต่างกันมากนัก ยังอยู่ในช่วงการเรียนรู้และเริ่มต้นสร้างรูปแบบบุคลิกของตน เช่นเดียวกับบุคลิกภาพภายนอกที่เริ่มแสดงเอกลักษณ์ทางกายลักษณะ) และอยู่ในช่วงพัฒนาการและเปลี่ยนแปลงผ่านทางร่างกายกระทั่งเป็นบุคลิกเฉพาะบุคคล เมื่อเพื่อนล้อเลียนแสดงถึงการไม่ยอมรับในรูปร่างหน้าตาของเขาหรือไม่ยอมรับในตัวเขา บางคนถูกบูลลี่ทั้งสีผิวและภายนอกเส้นผม ทำให้เหยื่อบางคนเกิดความไม่ชอบตนเอง ไม่ยอมรับตนเอง อยากหลีกเลี่ยงจากรูปร่างนี้ เก็บตัว ไม่เล่นกับเพื่อน ไม่ร่วมกิจกรรมตามวัยเด็ก การพัฒนาการทางสรีระร่างกายเกิดการเปลี่ยนแปลงชัดเจนในช่วงวัยมัธยมศึกษาตอนต้นนี้ นักเรียนบางคนพัฒนาการทางร่างกายเร็วกว่าเพื่อนร่วมชั้น ดังเช่น ส่วนสูง โครงสร้างร่างกาย ผู้บูลลี่จึงนำส่วนเด่นทางพัฒนาการนี้มาล้อเลียน ผู้ถูกบูลลี่พยายามกลบเกลื่อนสิ่งที่ถูกล้อเลียน เช่น นักเรียนหญิงมีส่วนสูงเพิ่มมากขึ้นกว่าเพื่อน เมื่อถูกล้อส่วนสูง หลายคนจะห่อไหล่หรือโค้งงอไหล่ หรือบางคนมีพัฒนาการกายเพศหญิงเร็วกว่าเพื่อนในชั้นเรียน เช่นเดียวกันหลายคนห่อไหล่เพื่อปกปิดหน้าอก/ทรงอกของตนไม่ให้เป็นที่สังเกตเห็น

ตรงข้ามกับความภูมิใจ การถูกล้อเลียนซ้ำๆ ด้วยความสนุกสนานขบขัน เป็นการแสดงถึงการด้อยคุณค่าในรูปร่างความเป็นตัวตนของผู้อื่น นักเรียนบางคนเห็นว่าตนเองผิดปกติ ไม่สวยตามที่กลุ่มเพื่อนล้อเลียนทำให้มองไม่เห็นคุณค่าของตน คุณค่าของตนเองน้อยลงตามที่กลุ่มเพื่อนล้อเลียน เห็นว่าตัวเองไม่ดีพอ ซึ่งไม่มีผลเฉพาะคุณค่าในร่างกายของตนเท่านั้นแต่ยังขยายไปถึงด้านอื่นๆ รวมถึงการแสดงออกต่างๆ เช่น การเรียน การแสดงความสามารถ การพูดหน้าชั้นเรียน กิจกรรมในชั้นเรียนหรือโรงเรียน รวมไปถึงชีวิตประจำวันซึ่งไม่รวมถึงผลกระทบอื่นที่สามารถเกิดขึ้นได้ ดังเช่น บุคลิกภาพไม่มั่นใจ ขี้อายหรือความจำฝังใจ ความต้องการเปลี่ยนรูปลักษณ์ภายนอกเนื่องจากคำล้อเลียน และในบางคนเมื่อถูกล้อเลียนขบขันเป็นเวลายาวนานต่อเนื่อง

อาจส่งผลกระทบต่อทางจิตใจไปสู่ภาวะซึมเศร้า ความตื่นกลัว ภาวะนอนไม่หลับ ปัญหาการกิน ความเครียด และอาการเครียดหลังจากเหตุการณ์กระทบกระเทือนจิตใจ (traumatic stress symptoms)

เมื่อการบูลลี่ในร่างกายผู้อื่นคือ การเริ่มต้นแสดงพฤติกรรมการบูลลี่ลักษณะนี้ตั้งแต่วัยเด็ก นับได้ว่าเป็นจุดเริ่มในการทำร้ายความรู้สึกในการเห็นคุณค่าในตนเองของผู้อื่นด้วยเช่นกัน ช่วงวัยรุ่นตอนต้นนี้เป็นช่วงเวลาสำคัญของการสร้าง การรับรู้เกี่ยวกับตนเองและอัตลักษณ์ของตัวเอง (McAdams, 2013; Yang et al., 2025) และต่อเนื่องไปตลอดช่วงวัยรุ่นซึ่งบุคลิกภาพในช่วงนี้มีความสัมพันธ์ทางจิตใจ (Caspi et al., 2005; Zhao, 2025) แห่งการเริ่มต้นสร้างบุคลิกภาพเฉพาะตนทั้งภายนอกและภายใน การสร้างบุคลิกภาพภายนอกนั้นเป็นการเติบโตพัฒนาการทางร่างกายตามธรรมชาติ บุคลิกภายในคือ จิตใจซึ่งเป็นการเรียนรู้เพื่อก่อรูปเป็นลักษณะประจำตน เมื่อการเริ่มต้นถูกบั่นทอน บางคนเป็นปมในทางลบ ความสัมพันธ์ทางรูปร่างและคุณค่าในตนเองนี้ งานของ Pereda-Pereda et al. (2022) และ Kiliç et al. (2023) อธิบายถึงช่วงเปลี่ยนผ่านของวัยรุ่นว่า พวกเขารับรู้เกี่ยวกับตนเอง เริ่มรู้จักตนเองและตระหนักรู้ในคุณค่าของตัวเอง เกิดเป็นการสร้างบุคลิกภาพของตนเองในวัยรุ่น การเป็นเหยื่อในช่วงวัยเด็กมีผลกระทบต่อจิตใจอย่างรุนแรง ซึ่งต่อเนื่องยาวนานไปสู่วัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ อนึ่งมีการศึกษาที่น่าสนใจว่า เหยื่อที่ถูกล้อเลียน พุดจาเย้ยหยัน และถูกปะทะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงระยะการเริ่มต้นที่จะรู้จักตนเองนั้นยังเปราะบาง เด็กมักจะเชื่อว่า พวกเขาสมควรได้รับการกลั่นแกล้งเช่นนั้น (Foulkes, 2021) การศึกษาเกี่ยวกับการบูลลี่และการเป็นเหยื่อในเด็กทั่วโลกของ Shetgiri (2013) เผยให้เห็นว่า เหยื่อโดยมากมักเป็นผู้ถูกระทำหรือยอมจำนน (passive/submissive victims) เหยื่ออาจมีรูปร่างสรีระที่เล็กกว่า ไม่ค่อยหนักแน่น ค่อนข้างหวาดกลัว มักรู้สึกไม่ค่อยปลอดภัย และมีความอ่อนไหวมากกว่าคนบูลลี่

ทั้งนี้โดยมากแล้วการบูลลี่ในชั้นเรียนมักจะเป็นพฤติกรรมกลุ่ม เหตุการณ์ไม่ได้ดำเนินเฉพาะ 2 คน คือเหยื่อกับคนบูลลี่ แต่เหยื่อ 1 คน กับกลุ่มคนที่อยู่ในวงจรการบูลลี่ ซึ่งทำให้ส่งผลกระทบต่อเหยื่อมากยิ่งขึ้น การศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่าวัยรุ่นที่อยู่ในภาวะ ความเครียดจากความเจ็บปวดรุนแรงทางจิตใจ (traumatic stress) ที่เป็นผลจากการถูกบูลลี่ได้เข้ารับการรักษารูปแบบการบำบัดทางความคิดและพฤติกรรมสำหรับการกินผิดปกติ (cognitive-behavioral therapy for eating disorders TF-CBT-WB) (Lydecker et al., 2024) นอกจากนี้ Pereda-Pereda et al. (2022) ทบทวนงานศึกษาวิจัยต่างๆ ในแง่หน้าที่ที่เกี่ยวกับการบูลลี่ซึ่งพบว่า มีผลเป็นไปในทิศทางเดียวกันคือ โดยมากแล้วเด็กผู้ชายจะล้อเลียนเพื่อนในเรื่องรูปร่างมากกว่าเด็กหญิง บุคลิกภาพทางร่างกายและน้ำหนักมักเป็นเป้าหมายในการบูลลี่ โดยขึ้นอยู่กับเพศด้วย ผู้ชายผอมมักถูกเป็นเหยื่อ ขณะที่ผู้หญิงถูกบูลลี่เมื่อน้ำหนักมาก จากการศึกษาได้ข้อสังเกตว่า ไม่มีเกณฑ์หรือข้อกำหนดว่า ลักษณะเฉพาะแบบใดต้องถูกบูลลี่เพียงแต่เหยื่อมีความแตกต่างจากคนอื่นก็มักมีการล้อเลียน อาทิ อ้วน ผอม สูงกว่าเพื่อน เพศสภาพ เป็นต้น อีกทั้งการได้รับการปลุกฝังค่านิยมในมาตรฐานความสวยทั้งจากสื่อ สิ่งแวดล้อม ลักษณะที่ได้รับการยอมรับจากคนส่วนมาก เช่น ผู้หญิงสวยมีผิวขาว รูปร่างแบบบาง ผู้ชายร่างเล็กผอมแสดงถึงความอ่อนแอ ความสวยหล่อจึงเป็นแบบแผนเดียวกัน ซึ่งยังไม่ตระหนักว่าบุคคลมีความแตกต่างหลากหลาย การยอมรับและเข้าใจลักษณะอัตลักษณ์ทั้งของตนเองและผู้อื่นเป็นบทเริ่มต้นของการเห็นคุณค่าของบุคคล

การบูลลี่คือ การจงใจให้เกิดความอับอาย Kaufman (1974) นักจิตวิทยาที่นำเสนอทฤษฎีที่ว่าด้วยความอับอาย (theory of shame) ซึ่งฉายให้เห็นถึงอัตลักษณ์ที่ถูกลดทอนหรือกลายเป็นความผิด เป็นสิ่งไม่ดี และถูกย่ำอยู่เสมอต่อหน้าสาธารณชน กลายเป็นความอับอายฝังลึก (internalized shame) รู้สึกตนเองไม่ดีพอ สูญเสียความสามารถที่จะยืนยันคุณค่าและความมั่นใจในตนเอง (self-affirming) และยินยอมรับการถูกบั่น

ทอนคุณค่ากระทั่งกลายเป็นแกนกลางที่ทำลายอัตลักษณ์ของตนเอง (core of identity) ทำให้เกิดหรือสร้าง การรับรู้ว่าเป็นเช่นที่คนอื่นตำหนิ ผลที่ปรากฏจะเห็นเป็นบุคลิกภาพ ความอับอายถูกสะสมและกลืน เป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ เกิดพฤติกรรมที่เก็บไว้ภายในหรือแสดงออกมาโดยไม่ต้องมีเหตุการณ์มากระตุ้น เร้า เมื่อเด็กทำให้เกิดความอับอายโดยที่เขายังไม่รู้จักตนเองเลย แต่กลับถูกเลือกหรือหยิบยกลักษณะที่เห็นเด่นชัดนั้นมาล้อเลียน ทำให้รู้สึกว่ามันคือสิ่งไม่ดี เช่น ผิดคำ เป็นสิ่งที่ควรตำหนิ และกระทำซ้ำต่อหน้าเพื่อน ๆ ซึ่งสิ่งที่ถูกล้อเลียนนั้นแท้จริงอาจเป็นสิ่งที่ดีหรือความงามของตัวเอง แต่เด็กคิดว่าเป็นสิ่งที่บกพร่องและมีความคิด ผิดคิดว่าต้องทำให้สิ่งนั้นออกไปจากร่างกาย การสูญเสียหรือเลือนหายของอัตลักษณ์และการยืนยันคุณค่าในตนเองนี้สามารถฟื้นฟูได้ โดย Kaufman แสดงวิธีการไว้ในงานของเขาด้วย

“คุณค่าของเราคืออะไร” เป็นคำถามที่นักเรียนใช้เวลาคิดมากกว่าข้ออื่น ความเข้าใจในความหมายของคำว่า คุณค่าในตนเอง เนื่องจากข้อจำกัดจากความเข้าใจในความหมายของคุณค่าในตนเอง สิ่งที่คิดว่าเป็นลักษณะดีหรือความดีของตนเอง การศึกษานี้จึงให้สำรวจตัวเองทั้งลักษณะกายภาพภายนอกที่มองเห็นชัดเจน และภายใน ดังเช่น อารมณ์ แรงจูงใจ ทศนคติ ความดีงาม ความชอบ ลักษณะเฉพาะตนซึ่งเป็นการแนะนำให้ นักเรียนได้ทำความเข้าใจใน มโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองและการรับรู้เกี่ยวกับตนเองในภาพรวมด้วย และให้นักเรียนมองเห็นถึงคุณค่าในตนเองที่เริ่มจากสิ่งเล็กน้อย จากสิ่งที่ทำในชีวิตประจำวัน เช่น แม่ทำงานบ้าน ยิ้มเก่ง วาดการ์ตูนได้ เล่นฟุตบอลเก่ง เป็นคนสวย หรือจากคำตอบที่สะท้อนถึงตนเอง “ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงออก มีศักดิ์ศรี” ความภูมิใจในตนเองจากสิ่งเล็กน้อยเป็นพื้นฐานในการสร้างคุณค่าในตนเองให้ชัดเจนขึ้นได้ในระยะต่อไป

กิจกรรมที่ดำเนินการศึกษานี้ได้พยายามให้นักเรียนนึกคิด และมองเห็นถึงคุณค่าของตนเองซึ่งเป็นการส่งเสริมคุณค่าในตนเองในเบื้องต้นด้วย แต่สำคัญมีความหมายสำคัญเพราะเป็นความภูมิใจในตนเอง โดยการชี้ให้เขาค้นหาความสามารถ ความชอบ และหาแนวทางในการพัฒนาความสามารถและความชอบของตน การคำนึงถึงความดีและพัฒนาความสามารถ เป็นหนทางหนึ่งในการทำให้คุณค่าของตนเององงามขึ้นด้วยเช่นกัน และเป็นภูมิคุ้มกันอย่างดีจากคำบูลลี่ ทว่ามีใช้เพียงการให้คุณค่าในตนเองมากขึ้นแล้วจะเป็นการป้องกันหรือหยุดการบูลลี่จากคนอื่นได้ ยังมีสิ่งอื่นที่ต้องทำควบคู่ เช่น การตอบโต้ที่เหมาะสม การรู้จักและปกป้องสิทธิของตน การขอคำปรึกษาผู้ปกครอง คุณครู รวมถึงเมื่อนักเรียนกำลังเผชิญหน้ากับเหตุการณ์การบูลลี่แล้วได้รับการสังเกตจากที่บ้านและโรงเรียน และได้รับการแทรกแซงทั้งวิธีการป้องกัน แก้ไขและการหยุดพฤติกรรม

จากพื้นฐานงานของ Fennell (2016) ที่กล่าวถึงความตกต่ำของคุณค่าในตนเอง ผู้วิจัยขอเสนอการพัฒนาคุณค่าในตนเองซึ่งสามารถสร้างขึ้นได้ตามขั้นตอน คือ 1) การมองหรือพิจารณาตนเองทั้งหมด รูปร่าง หน้าตา อารมณ์ ลักษณะนิสัย ความสามารถ ความชื่นชอบ ส่วนดีและข้อบกพร่อง ฯลฯ 2) ยอมรับในตนเองที่กล่าวมาทั้งหมด 3) บอกคุณค่าของตนเองกับตัวเอง 4) ประเมินตนเอง ข้อดีใดที่สามารถนำมาพัฒนาได้หรือปรับปรุงข้อด้อยให้ดีขึ้นได้ 5) พุดด้านบวกในสิ่งที่ตนมีหรือเป็น เช่น ฉันผมหยิกและผิวคล้ำ ไม่สวย เปลี่ยนเป็นฉันมีเสน่ห์ในแบบของตนเองไม่ต้องซ้ำแบบใครเลย และ 6) พัฒนาคุณลักษณะที่ดีหรือลักษณะเด่นของตนเอง เช่น ช่วยเหลือผู้อื่น สามารถสมัครทำกิจกรรมโรงเรียนหรือชุมชน เช่น ชมรม Young Counsellor ชมรมผู้พิทักษ์ความสะอาดของหมู่บ้าน หรือการชอบพุดนำเสนอหรือโต้วาที สามารถฝึกฝนทักษะการสื่อสารให้ดียิ่งขึ้น เป็นต้น ความชื่นชอบในวัยเด็กหรือวัยรุ่นตอนต้นมีความสำคัญ เพราะจะเป็นพื้นฐานในความสามารถต่อไปในอนาคตได้ แม้บางช่วงเวลาเหมือนได้ลืมนั่นไปหรือแม้ไม่ได้ทำอย่างต่อเนื่อง แต่ก็สามารถจดจำความชื่นชอบหรือความสามารถที่เคยมีได้ และกลับมาเชื่อมต่อกับความชื่นชอบและส่งเสริมทักษะ พร้อมทั้งชื่นชมตนเองที่ได้เคยมีและแสดงความสามารถนั้น บางลักษณะการบูลลี่ก็ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการลดทอนของ

คุณค่าในตนเองซึ่งไม่ได้กล่าวถึงเหยื่อโดยตรงแต่เป็นบุคคลที่รักซึ่งมีผลต่อจิตใจและความรู้สึกของเด็กในช่วงเวลาหนึ่ง ดังเช่น การล้อเลียนชื่อพ่อแม่

การล้อเลียนชื่อพ่อแม่

การล้อเลียนชื่อพ่อแม่ถือเป็นลักษณะเฉพาะของการบูลลี่ในสังคมไทย แต่เดิมการล้อเลียนชื่อพ่อแม่เป็นเพียงความสนุกสนานของกลุ่มเพื่อนในชั้นเรียน หนึ่งเหตุผลคือเพื่อแสดงให้เห็นว่า เขาารู้ชื่อพ่อแม่ของเพื่อนแต่ละคนถือเป็นผู้รู้กว้างขวาง โดยมากนักเรียนมาจากชุมชนหรือกลุ่มสังคมใกล้เคียงโรงเรียน คนในชุมชนต่างรู้จักกันว่าเป็นบุตรหลานของใคร ถ้าผู้ล้อเลียนหรือคนบูลลี่ และผู้ถูกล้อเลียนหรือเหยื่อมีการโต้ตอบกันทั้งทางวาจาหรือทางกาย การล้อเลียนจะยืดเยื้อ แต่ถ้าผู้ถูกล้อเลียนปล่อยผ่านไปโดยไม่สนใจ การล้อเลียนชื่อพ่อแม่จะไม่ใช้เวลายืดเยื้อและพฤติกรรมหยุดลง ในเบื้องต้นการล้อเลียนชื่อพ่อแม่จึงอาจเป็นความไม่ตั้งใจให้เกิดความเจ็บปวดเสียใจ ในทางตรงข้ามการล้อเลียนชื่อพ่อแม่ในยุคปัจจุบันส่งผลกระทบจิตใจแสดงให้เห็นถึงความอ่อนไหวต่อความรู้สึกของเด็กห้องเรียนที่มีการล้อเลียนชื่อพ่อแม่จะมีสถานการณ์คือ เมื่อมีคนหนึ่งล้อเลียนชื่อพ่อแม่ในช่วงแรกเพื่อนส่วนใหญ่จะรู้สึกสนุกสนาน

ในการศึกษานี้พบว่า การล้อเลียนชื่อพ่อแม่ไม่เกิดขึ้นกับทุกห้องเรียนและทุกโรงเรียน ห้องเรียนที่มีปัญหานี้จะเห็นการแสดงออกคือ เพื่อนในห้องรู้สึกสนุกสนานและหัวเราะครื้นเครงเมื่อมีการเขียนหรือกล่าวคำที่ตรงหรือสอดคล้องกับชื่อพ่อแม่ของเพื่อนร่วมชั้นเรียน บางครั้งเรียกชื่อพ่อแม่แทนชื่อเพื่อน เด็กที่ถูกล้อเลียนนี้มักร้องไห้ในที่สุด ไม่ว่าจะเป็นเด็กผู้หญิงหรือผู้ชาย นักเรียนที่ถูกล้อเลียนไม่ตอบโต้ใดๆ บางคนแสดงความไม่พอใจหรือว่ากล่าวเพื่อนในช่วงแรกที่เกิดการล้อเลียนแต่เพื่อนกลับล้อเลียนมากขึ้น เมื่อมีเหตุการณ์ที่มีการกล่าวถึงชื่อนี้ก็จะมีการล้อเลียนและหัวเราะอีก และมักเกิดขึ้นกับคนเดิม คนบูลลี่มักไม่หยุดการกระทำแต่จะหยุดเมื่อเพื่อนในชั้นเรียนคนใดคนหนึ่งบอกให้หยุดเพราะ คนที่ถูกบูลลี่ร้องไห้แล้ว เด็กที่ถูกล้อเลียนมีขั้นตอนของการแสดงความไม่ชอบพฤติกรรมนี้คือ สีหน้าไม่พอใจ (เมื่อคนบูลลี่เรียกชื่อพ่อแม่หรือคำใกล้เคียง) เงียบโกรธ (ขณะที่เพื่อนทุกคนรู้ว่ากำลังมีการล้อเลียน) หน้าแดง เงียบเศร้า และร้องไห้ ทุกการแสดงออกเกิดขึ้นควบคู่ไปกับการพูดล้อเลียนและเสียงหัวเราะ ความรู้สึกของผู้ที่ถูกบูลลี่นั้นเหมือนเพื่อนว่ากล่าวหรือตลกขบขันกับชื่อผู้ปกครองของตน และถ้าผู้ปกครองเป็นพ่อหรือแม่เลี้ยงเดียว นักเรียนจะมีความใกล้ชิดผูกพันมากเป็นพิเศษหรือเด็กที่กำลังเผชิญหรืออยู่ในสถานการณ์ที่พ่อแม่หย่าร้าง หรือการเสียชีวิตของพ่อหรือแม่ สังคมของเด็กวัยนี้ยังมีพ่อแม่หรือครอบครัวเป็นศูนย์กลาง พ่อแม่เป็นโลกและความผูกพันเดียวของเด็ก โดยเฉพาะเด็กที่เผชิญสถานการณ์ที่พ่อแม่หย่าร้างหรือการเสียชีวิตของพ่อหรือแม่

เครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชน เผยการศึกษาในปีพ.ศ. 2563 พบว่า กลุ่มเด็กอายุ 10-15 ปี อยู่ในช่วงการถูกล้อเลียนและบูลลี่มากที่สุด และ 3 อันดับแรกของการบูลลี่คือ การตบหัวที่ร้อยละ 62.07 การล้อบุพการีร้อยละ 43.57 และการพูดจาเหยียดหยามร้อยละ 41.78 (สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2565) เมื่อถึงช่วงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 2 - 3 การล้อเลียนชื่อพ่อแม่จะน้อยลง และหายไป แต่รูปแบบการบูลลี่อื่นจะเข้ามาแทนที่ และซับซ้อนมากขึ้น การมีพื้นฐานการบูลลี่ในช่วงวัยเด็ก ถ้าไม่มีการแทรกแซงจากครู ผู้ปกครอง เพื่อนที่เห็นเหตุการณ์หรือพยาน พฤติกรรมนี้จะพัฒนาขึ้น ในหลายกรณีมีความรุนแรงมากขึ้น ความรุนแรงเติบโตใหญ่มาจากการบูลลี่ในเรื่องง่ายไม่ซับซ้อน เช่น การล้อเลียนสิ่งที่เห็นด้วยตา (ที่มองหาความแตกต่างของผู้อื่นจากคนส่วนมากในชั้นเรียนหรือโรงเรียน) แต่การได้เห็นความคับข้องและความเศร้าเสียใจของผู้อื่นเป็นเรื่องสนุก ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความไม่เห็นใจผู้อื่น ทั้งนี้ผู้บูลลี่เองอาจมีเบื้องหลังสาเหตุของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวนี้เหมือนหรือต่างกันไป เช่น การเห็นครอบครัวแสดงความรุนแรงทั้งทางวาจาและร่างกายต่อกัน หรือการลงโทษบุคคล (displacement) เป็นหนึ่งวิธีในโลกใบนี้การป้องกันตนเอง

(defense mechanisms) ดังเช่น พ่อทำร้ายแม่ทางวาจาหรือร่างกาย แม้ต้องการตอบโต้พ่อแม่แต่ไม่สามารถทำได้เนื่องจากพ่อแม่มีกำลังมากกว่าหรือมีอำนาจเหนือกว่า แม่จึงมาลงโทษลูกแทน อาจด้วยทางวาจาหรือทำร้ายร่างกาย เมื่อลูกเผชิญพฤติกรรมในครอบครัวเช่นนี้เป็นปกติ เกิดความคับแค้นในใจ ลูกจึงได้นำพฤติกรรมนี้มากระทำในโรงเรียน โดยหาเหยื่อที่อ่อนแอกว่าโดยเฉพาะสถานะที่ด้อยกว่า เช่น ในชั้นเรียนเดียวกันหรือชั้นเรียนที่รองลงมา อาทิ ชั้นอนุบาล ชั้นประถมศึกษา หรือร่างกายอ่อนแอกว่า ตัวเล็กกว่า เป็นต้น แม้ว่าการล้อเลียนชื่อพ่อแม่จะดูว่าเป็นเพียงการล้อเลียนที่ไม่ได้กระทบไปถึงอัตลักษณ์อื่น เช่น รูปลักษณ์ทางร่างกาย เพศสภาพ หรือฐานะโดยตรง แต่กลับเป็นสิ่งที่เด็กมีความรู้สึกอ่อนไหวมากที่สุดซึ่งแสดงพฤติกรรมตอบสนองกลับทันทีโดยอาการหน้าแดง เจ็บขมหรือเศร้า และร้องไห้ แม้จะเป็นเพียงระยะสั้นๆ ในการล้อเลียนแต่ละครั้ง เมื่อผ่านช่วงขณะการล้อเลียนนี้แล้ว เพื่อนก็เล่นด้วยกันเหมือนไม่มีเหตุการณ์เศร้าและสนุกสนานเหมือนเดิม แต่การที่ทั้งคนบูลลี่ คนที่ขบขัน และคนที่เห็นเหตุการณ์ก็ได้เพาะบ่ม ความยินดีหรือเมินเฉยเมื่อเห็นความทุกข์คับข้องของเพื่อนร่วมชั้นมาถึงที่สุดโดยการร้องไห้

ในวัยมัธยมศึกษาตอนต้นนี้เป็นวัยที่เตรียมความพร้อมไปสู่ความเป็นวัยรุ่นตอนปลายซึ่งอยู่ในช่วงมัธยมศึกษาตอนปลายและในวัยนี้ก็จะก้าวเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ ความต้องการแรกเริ่มที่มีโดยเฉพาะช่วงมัธยมศึกษาปีที่ 2 – 3 เช่น 1. ความต้องการด้านจิตใจและอารมณ์ (emotional and psychological needs) คือ ความต้องการที่จะรับรู้เข้าใจในอัตลักษณ์ของตนเอง ความต้องการในการพัฒนาความมั่นใจ 2. ความต้องการด้านร่างกาย (physical needs) คือ ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการสารอาหารเพียงพอเพื่อพัฒนาร่างกาย ความต้องการปลดปล่อยพลังงาน 3. ความต้องการด้านสังคม (social needs) คือ ความต้องการที่ได้รับการยอมรับในสังคม ความต้องการปรับตัวเข้ากับกลุ่มและสังคม) ความต้องการในการถูกปฏิบัติอย่างเท่าเทียม 4. ความต้องการด้านความรู้ (intellectual needs) คือ ความต้องการในความพึงพอใจกับความอยากรู้อยากเห็น ความต้องการที่จะมีความคิดอิสระ และ 5. ความต้องการด้านศีลธรรม (moral needs) คือ ความต้องการแสวงหาคุณค่า ความต้องการใจที่สดใส (Chand, 2010) เป็นต้น ความต้องการที่เริ่มต้นและก่อรูปเป็นลักษณะความต้องการจำเพาะของวัยรุ่นตอนต้นและตอนปลายและจะเป็นพื้นฐานการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น ความต้องการด้านจิตใจและอารมณ์ การรู้จักตนเองทั้งภายนอกและภายใน และยอมรับในตนเองซึ่งเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตน เมื่อรับรู้ในอัตลักษณ์ของตนเองแล้ว ความมั่นใจในการพัฒนาตนเองบนพื้นฐานการรับรู้และยอมรับแม้ในขณะของการพัฒนาการทางร่างกายย่อมเป็นภูมิคุ้มกันการบูลลี่ได้เป็นอย่างดี การได้รับรู้ความต้องการนี้ทำให้เข้าใจกลุ่มช่วงวัยนี้ได้มากขึ้นและนำมาเป็นแนวทางส่งเสริมหรือแนะนำแนวทางพฤติกรรมได้

นอกเหนือจากการบูลลี่ทั้ง 2 ลักษณะที่พบได้ในทุกโรงเรียนที่ทำการศึกษาและเป็นการบูลลี่ในลำดับแรกๆ ที่นักเรียนเขียนแล้วยังมีการบูลลี่ลักษณะอื่นๆ อีก อาทิ ข่มขู่ ยุยงเพื่อน ใช้คำพูดรุนแรง ไม่คบ กีดกันออกจากกลุ่ม เป็นต้น ทั้งนี้เมื่อกล่าวถึงคนบูลลี่ โดยมากมักแสดงถึงกลุ่มคนบูลลี่ซึ่งต่างก็มีหน้าที่ของตน เช่น ในการบูลลี่รูปลักษณ์และล้อชื่อพ่อแม่ มีผู้นำหรือคนบูลลี่หลัก ผู้ช่วยคนบูลลี่หรือลูกคู่ถือเป็นการล้อเลียนซ้ำ ส่วนคนเสริมแรงจะช่วยแสดงความขบขัน หัวเราะ ส่งเสียงเชียร์ เมื่อมีการแสดงพฤติกรรมล้อเลียน ผู้ช่วยและคนเสริมแรงอาจมีมากกว่า 1 คน คนบูลลี่อีกลักษณะคือ คนบูลลี่ที่เียบเมื่อเพื่อนถูกกลั่นแกล้งแต่ไม่แสดงออกและนิ่งเฉย ทว่ามีความดีใจภายใน อีกกรณีคนเียบบางคนอาจเป็นลักษณะของพยานหรือผู้ชมได้เช่นกัน และเพื่อนที่ห้ามปรามเพื่อนในชั้นให้หยุดล้อเลียนชื่อพ่อแม่ ถือเป็นผู้ปกป้อง

บทสรุป

การบูลลี่ในชั้นเรียน 2 เรื่องนี้ เป็นสิ่งที่ทำได้ง่ายและพบบ่อยทั้งจากการสังเกตและจากคำตอบจากประสบการณ์ของนักเรียน การถูกล้อเลียนรูปลักษณ์ต่อหน้าผู้อื่น การล้อเลียนอัตลักษณ์ของผู้อื่น โดยเฉพาะกับ

เด็กนักเรียนถือเป็นการสร้างหรือปลูกฝังความรุนแรงในชั้นแรกของชีวิต การสร้างหรือกระตุ้นให้เด็กได้รู้จักคุณค่าของตนและพัฒนาความดีงามที่มีนั้นจะเป็นภูมิคุ้มกันอย่างดีและเสริมสร้างความแข็งแกร่งต่อการบูลลี่ การล้อเลียนชื่อพ่อแม่ในยุคปัจจุบันนี้เหยื่อบางคนมีความอ่อนไหวเป็นพิเศษซึ่งบางครั้งก็มาจากการล้อชื่อพ่อแม่ต่อเนื่องไปยังฐานะหรือระดับการล้อเลียนเกี่ยวกับพ่อแม่รุนแรงมากขึ้น การแทรกแซงพฤติกรรมทั้งสองลักษณะโดยพื้นฐานคือการเคารพผู้อื่น ให้ความเคารพหรือชื่นชมในอัตลักษณ์ของแต่ละคน รู้จักเคารพพ่อแม่หรือผู้ปกครองของเพื่อน แม้การบูลลี่ที่เห็นเป็นประจำวันละครั้งกลายเป็นปกติประพจน์แต่อาจเป็นความรุนแรงที่สำคัญต่อไปได้ ซึ่งพฤติกรรมนี้สามารถแทรกแซงหรือปรับแทนที่โดยการเพาะบ่มด้วยพฤติกรรมที่ดี

ข้อเสนอแนะ

1. จากงานวิจัยนี้ศึกษานักเรียนช่วงวัย 13-15 ปี ซึ่งอยู่ในระยะการพัฒนาด้านอัตลักษณ์ จึงเห็นว่าควรขยายการศึกษาไปยังช่วงวัยอื่นทั้งในช่วงวัยก่อนหรือหลังวัยนี้เพื่อเปรียบเทียบลักษณะการบูลลี่ในบริบทพัฒนาการที่แตกต่างกัน ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการบูลลี่ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นกระทั่งถึงรูปแบบที่ซับซ้อนขึ้น และสนับสนุนการออกแบบแนวทางการป้องกันหรือโปรแกรมการแทรกแซงที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงอายุ
2. ควรเพิ่มวิธีการเก็บข้อมูลที่หลากหลายมากขึ้น เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มกับผู้ที่มีบทบาทในวงจรการบูลลี่ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงประสบการณ์ที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น และจะช่วยเพิ่มความสมบูรณ์ของข้อมูลอย่างรอบด้านซึ่งจะทำให้สามารถอธิบายบริบทด้านต่างๆ ของพฤติกรรมได้ชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา. (2565). *เพราะการ ‘บูลลี่’ ไม่ใช่เรื่องเด็ก*. วสศ. สืบค้นเมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2568 จาก <https://research.eef.or.th/bullying-in-thailand>
- Caspi, A., Roberts, B. W., & Shiner, R. L. (2005). Personality development: Stability and change. *Annual Review of Psychology*, 56, 453–484. <https://doi.org/10.1146/annurev.psych.55.090902.141913>
- Chand, J. (2010). *Psychological foundations of education*. Anshah Publishing House.
- Fennell, M. (2016). *Overcoming low self-esteem: A self-help guide using cognitive behavioural techniques*. Robinson.
- Foulkes, L. (2021). *What mental illness really is (and what it isn't)*. Vintage.
- Kaufman, G. (1974, August). *On shame, identity and the dynamics of change* [Paper presentation]. The 82nd Annual Meeting of the American Psychological Association, New Orleans, LA, United States. ERIC. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED097605.pdf>
- Kılıç, M. E., Özcan, S., & Koç, B. T. (2023). Relationship between obesity, body image, self-esteem and cyber victimization. *Turkish Medical Student Journal*, 10(2). 26-31. <https://doi.org/10.4274/tmsj.galenos.2023.2022-9-1>
- Korchin, S. J. (2004). *Modern clinical psychology: Principles of intervention in the clinic and community*. CBS Publishers & Distributors.
- Lydecker, J. A., Ozbardakci, E. V., Lou, R., & Grilo, C. M. (2024). Trauma-focused cognitive-behavioral therapy for adolescents bullied because of weight: a feasibility study. *International Journal of Eating Disorders*. 57, 2117-2127. <https://doi.org/10.1002/eat.24257>

- McAdams, D. P. (2013). *The psychological self as actor, agent, and author. Perspectives on Psychological Science*, 8(3), 272–295. <https://doi.org/10.1177/1745691612464657>
- Olweus, D. (2010). Bullying in schools: Facts and intervention. *Kriminalistik*, 64(6), 351–361. <https://www.scribd.com/document/161408425/23-olweus>
- Pereda-Pereda, E., Beltran-Garraya, L., & Hidalgo, M. R. (2022). Review on weight-related bullying: Underlying mechanisms and psychosocial impact in childhood and adolescence. *Bariatrica & Metabolica Ibero-Americana*, 12(2), 3391–3394. <https://www.doi.org/10.53435/funj.00856>
- Ravindranath, O., Perica, M. I., Parr, A. C., Ojha, A., McKeon, S. D., Montano, G., Ullendorff, N., Luna, B., & Kale Edmiston, E. (2024). Adolescent neurocognitive development and decision-making abilities regarding gender-affirming care. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 67, 1–2. <http://doi.org/10.1016/j.dcn.2024.101351>
- Salmivalli, C., Lagerspetz, K., Björkqvist, K., Österman, K., & Kaukiainen, A. (1996). *Bullying as a group process: Participant roles and their relations to social status within the group. Aggressive Behavior*, 22(1), 1–15. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1098-2337\(1996\)22:1%3C1::AID-AB1%3E3.0.CO;2-T](https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-2337(1996)22:1%3C1::AID-AB1%3E3.0.CO;2-T)
- Shetgiri, R. (2013). Bullying and victimization among children. *Advances in Pediatrics*, 60(1), 33–51. <https://doi.org/10.1016/j.yapd.2013.04.004>
- Yang, Y., Zou, Y., Qiu, Y., & Yang, J. (2025). The developmental trajectory and influencing factors self-concept clarity in Chinese adolescents: A latent transition analysis. *Behavioral Sciences*, 15(9), 1257. <https://doi.org/10.3390/bs15091257>
- Zapata Celestino, K., & Manríquez Madrigal, D. (2026). Bullying explained by bullies: Understanding school violence in Mexico from the aggressors' perspective. *Journal of School Violence*, 25(1), 45–59. <https://doi.org/10.1080/15388220.2025.2529877>
- Zhao, Y. (2025). *A literature review of the relationship between Big Five personality traits and adolescent well-being*. Proceedings of ICEIPI 2025 Symposium: Understanding Religious Identity in Educational Contexts, 115–120. <https://doi.org/10.54254/2753-7048/2025.ND26588>
- United Nations Children's Fund. (2018). *INSPIRE indicator guidance and results framework: Ending violence against children—How to define and measure change*. UNICEF. <https://www.who.int/publications/m/item/inspire-indicator-guidance-and-results-framework>
-